

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 7

זכור את יום השבת לקדשו

« Souviens-toi du jour du
Chabbat pour le sanctifier »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/yisro/7/

1 זכור את יום השבת לקדשו. וכתוב שמור את יום השבת לקדשו וארז"ל זכור ושמור בדבור א' נאמר מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע.

« Souviens-toi (zakhor) du jour du Chabbat pour le sanctifier. » Et il est écrit : « Garde (chamor) le jour du Chabbat pour le sanctifier. » Nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Zakhor et chamor furent prononcés en une seule parole, chose que la bouche ne peut dire et que l'oreille ne peut entendre. »

וצריך להבין כי מאחר שאין האוזן יכולה לשמוע למה השמיענו ה' כזאת.

Cela demande à être compris : puisque l'oreille ne peut l'entendre, pourquoi D.ieu nous a-t-Il fait entendre une telle chose ?

2 ולא יזיה תועלת היה בחי' זו. אך הענין הוא כי הנה כתיב ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה.

Et à quoi servait ce niveau ? L'explication est la suivante. Il est écrit : « Ce n'est pas avec vous seuls que Je conclus cette alliance, mais avec ceux qui sont ici et avec ceux qui ne sont pas ici. »

שכל הנשמות שהיו עתידים להתלבש בגוף עד סוף כל הדורות כולם היו במעמד הר סיני לקבל את התורה הגם שלא נתלבשו בגופות עד לאחר זמן.

Car toutes les âmes qui devaient être revêtues d'un corps, jusqu'à la fin de toutes les générations, étaient présentes à l'assemblée du mont Sinaï pour recevoir la Torah, bien qu'elles ne fussent revêtues d'un corps que bien plus tard.

3 ולהבין זה מה ענין לנשמה בלא גוף לקבל את התורה. ומה תועיל קבלתה בעוד שלא נתלבשה בגוף לקיים את התורה לאחר זמן כשתתלבש בגוף.

Il faut maintenant comprendre ceci. Quel rapport une âme sans corps peut-elle avoir avec le fait de recevoir la Torah ? Et à quoi lui sert de la recevoir [alors qu'elle] n'est pas encore revêtue d'un corps, pour accomplir la Torah plus tard, lorsqu'elle sera revêtue d'un corps ?

והלא אין אדם מקנה דבר שלא בא ברשותו ושמא יהיה הגוף מונע ומעכב.

Or, une personne ne peut transférer une chose qui n'est pas encore en sa possession ; et peut-être le corps fera-t-il obstacle et l'empêchera-t-il [de l'accomplir].

4 וגם להבין מ"ש לא יהיה לך אלקים אחרים על פני מהו על פני דוקא. והלא אין עוד מלבדו כתיב.

Nous devons aussi comprendre le verset : « Tu n'auras pas d'autres dieux devant Ma face » (al panai) : pourquoi précisément « devant Ma face » ? N'est-il pas écrit : « Il n'est rien d'autre que Lui » ?

אך הנה כ"ז יובן בהקדים ביאור וענין מתן תורה מה ענינה שלא כל התורה כולה בכללה ופרטיה נאמרה בהר סיני בשעת קבלת התורה

Mais tout cela se comprendra en expliquant d'abord ce qu'est le don de la Torah, et en quoi il consiste. Car toute la Torah, dans ses principes généraux et ses détails, ne fut pas énoncée au mont Sinaï au moment où la Torah fut reçue,

אלא עשרת הדברות בלבד וכל התורה כלה נאמרה פרשיות פרשיות כל פרשה במועדה ובזמנה כל ימי משך ארבעים שנה שהיו במדבר.

mais seulement les Dix Commandements. Toute la Torah fut énoncée section après section, chaque section en son temps et à son moment, durant les quarante années passées dans le désert.

אלא הענין הוא שבשעת מתן תורה ניתן הכח וההכנה בישראל להיות מקבלים את התורה דהיינו להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בעסק התורה והמצות

La question est plutôt la suivante : au moment du don de la Torah, Israël reçut la capacité et la préparation nécessaires pour recevoir la Torah, c'est-à-dire pour attirer une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, par l'étude de la Torah et l'accomplissement des mitzvot.

ולכן היו גם הנשמות כולן טרם התלבשותן בגופות במעמד הר סיני לקבל את התורה כי גם הנשמות בעוד שלא נתלבשו בגופות היו צריכים לכח זה והכנה זו.

C'est pourquoi toutes les âmes aussi, avant leur investiture dans des corps, se trouvaient au mont Sinaï pour recevoir la Torah : même lorsqu'elles n'étaient pas encore investies dans des corps, elles avaient besoin de cette capacité et de cette préparation.

והענין הוא כי ע"י תומ"צ מתגלה יחוד אא"ס ב"ה בנפש האדם כנודע (י"ל ע"ד מ"ש פ' בא ד"ה בעצם היום הזה כפי" שם צבאות שהוא יחוד אא"ס בבי"ע כמו באצ"י ע"ש גבי כך מתיחד בכלים דבי"ע עד שהוא עצמו הוא הצבאות כו').

L'explication est que, par la Torah et les mitsvot, l'unité de la Lumière infinie, béni soit-Il, se révèle dans l'âme de l'homme, comme on le sait. (On peut l'expliquer dans le sens de ce qui est écrit dans la paracha Bo, dans le maamar qui commence par « En ce jour même », à propos du Nom Tsevaot : il désigne l'unité de la Lumière infinie dans [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya comme dans Atsilout ; voir là-bas, à propos de « ainsi Il s'unit aux réceptacles de Béria, Yetsira et Assiya, jusqu'à ce que Lui-même soit les armées (tsevaot) », etc.)

והנה הנפש היא בחי' נברא ומחודש מאין ליש. ואין ערוך לנברא לגבי הבורא ומאצ"ל העליון ב"ה שהוא רם ונשא קדוש ומוכדל כו'.

Or, l'âme appartient à la catégorie des êtres créés : elle a été créée à nouveau, de néant en être. Un être créé n'a aucune commune mesure avec le Créateur et l'Émanateur suprême, béni soit-Il, qui est exalté et élevé, saint et séparé, etc.

ושמך קדוש כו'. כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים כו'.

« Et Ton Nom est saint », etc. Car « Son Nom seul est exalté » ; seul l'éclat et le rayonnement de Son Nom sont « sur la terre et les cieux », etc.

5 וקדושים הם הנשמות בכל יום יהללוך סלה וכו'. וכ"מ שנאמר סלה הוא בלי הפסק ואיך יתגלה בה

יחוד אור א"ס ב"ה ממש בעסק התורה ומצות הרי אם יעשה אותם איש עכו"ם לא ימשיך כלום

« Et les saints » — ce sont les âmes — « Te louent chaque jour, séla », etc. Partout où figure le mot séla, il signifie « sans interruption ». Comment l'unité même de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, peut-elle donc s'y révéler par l'étude de la Torah et l'accomplissement des mitsvot ? Car si un idolâtre les accomplissait, il ne ferait rien descendre,

ולא יהיה גילוי אור א"ס ב"ה על ידו כלל רק לישראל ניתנה זו במעמד הר סיני להיות להם כח והכנה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה ממש בעסק תורתם ועבודתם

et il n'y aurait par son intermédiaire aucune révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il. Cela n'a été donné qu'à Israël, lors de l'assemblée au mont Sinaï : le pouvoir et la capacité de faire descendre une révélation de la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, par l'étude de la Torah et le service divin.

וע"כ נתנה התורה ברעש וקולות וברקים ויחרד כל העם אשר במחנה. כי הנה נודע שלהיות התהוות חדשה א"א להיות יש מיש

C'est pourquoi la Torah fut donnée dans le tumulte, au milieu du tonnerre et des éclairs, [de sorte que] « tout le peuple qui était dans le camp trembla ». Car on sait qu'une existence nouvelle ne peut advenir à partir de quelque chose qui demeure quelque chose ;

וכמו עד"מ הגרעין הנזרע בארץ א"א לו שיצמח ויתחדש בהתהוות אחרת עד שירקב מתחלה וישוב אל העפר שע"י בטול היש לאין מוליד התחדשות ההתהוות.

ainsi, par exemple, une graine semée en terre ne peut germer et être renouvelée sous la forme d'une existence nouvelle tant qu'elle n'a d'abord pourri et n'est retournée à la poussière ; car c'est par l'annulation de l'existence en néant que naît le renouvellement de l'existence.

6 וכך בשעת מתן תורה ע"י הרעש קולות וברקים עד שויחרד כל העם אשר במחנה באו לבחי' בטול במציאות ממש לאור א"ס ב"ה.

De même, au moment du Don de la Torah, le tumulte, le tonnerre et les éclairs les amenèrent, au point que « tout le peuple qui était dans le camp trembla », au niveau d'une annulation complète de leur existence même (bitoul) devant la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

ועל כל דבור ודבור פרחה נשמתו וע"י בטול היש לאין נמשך להם אור חדש מבחי' אור א"ס ב"ה ממש להיות גילוי א"ס ב"ה ממש בנפשותם.

Et « à chaque parole, leurs âmes s'envolaient » ; par l'annulation de l'être au néant, une lumière nouvelle leur fut attirée depuis le niveau même de la Lumière infinie, béni soit-Il, afin que l'Infini même (Ein Sof), béni soit-Il, se révèle dans leurs âmes.

וזהו מאמר משה רבינו ע"ה כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים. פי' נסות הוא מלשון הרמת נס שבא האלקים בקולות וברקים עד שויחרד כל העם כדי להיות להם בטול במציאות כנ"ל:

C'est là [le sens de] la parole de Moché notre maître, que la paix soit sur lui : « Car c'est afin de nasos vous que D.ieu est venu. » Autrement dit, nasos vient de l'expression « élever un étendard (nes) » : D.ieu est venu avec le tonnerre et les éclairs, jusqu'à ce que « tout le peuple tremble », afin qu'ils parviennent à l'annulation de leur existence, comme expliqué ci-dessus.

7 והנה המלאכים בקשו את התורה. ואמרו תנה הודך על השמים ולא נתנה להם. והטעם כי הנה התהוות המלאכי הוא מבחי' הדבור כמ"ש וברוח פיו כל צבאם.

Or, les anges demandèrent la Torah en disant : « Accorde Ta gloire aux cieux », mais elle ne leur fut pas donnée. La raison en est que les anges sont issus du niveau de la parole, comme il est écrit : « Et par le souffle de Sa bouche, toute leur armée. »

ובחי' הדבור הוא בחי' עלמא דאתגליי' כמו הדבור הגשמי שבאדם עד"מ שהוא לבוש אמצעי של הנפש שאינו מתאחד כ"כ עם הנפש אלא הוא יוצא מההעלם אל הגילוי לחוץ לזולתו.

Le niveau de la parole est celui du monde révélé (alma de'isgalya), comme, par analogie, la parole physique chez l'homme : elle est un vêtement intermédiaire de l'âme, qui n'est pas si étroitement unie à celle-ci ; elle sort plutôt de l'obscurité pour se manifester au-dehors, à l'intention d'un autre,

8 ונעשה בחי' בפ"ע. משא"כ ישראל עלו במחשבי' שהוא בחי' לבוש הפנימי שמתאחד עם הנפש והוא בחי' עלמא דאתכסייא.

et devient une chose distincte. Israël, en revanche, s'est élevé dans la pensée, qui est le niveau du vêtement intérieur uni à l'âme ; c'est le niveau du monde caché (alma de'iskasya).

כי המחשבה הוא בבחי' העלם והמחשבה היא מתאחדת עם הנפש המשכלת תמיד בלי פירוד כי א"א להיות גילוי השכל כלל בלא מחשבה שמחשב ומהרהר בשכל זה.

Car la pensée est dans un état de dissimulation, et elle est toujours unie à l'âme intellectuelle, sans séparation, puisqu'aucune idée ne peut être révélée sans la pensée dans laquelle on la conçoit et la médite.

אבל באותיות הדבור אין השכל מתלבש אלא לפעמים כשעולה ברצונו לדבר. כך עד"מ למעלה יש בחי' אותיות כי אותיות הוא מלשון המשכות כמו אתא בקר.

Mais, dans les lettres de la parole, l'idée ne s'investit qu'à certains moments, lorsque la volonté de parler s'éveille en soi. De même, par analogie, il existe là-haut un niveau de lettres ; car le terme otivot (lettres) est apparenté à l'expression désignant le fait de faire venir, comme dans « le matin vient » (asa).

9 וכן ואתה מרבבת קדש כו'. ויש בחי' אותיות הדבור שמהן התהוות המלאכים. ויש אותיות המחשבה ששם עלו ישראל

Et de même : « Et Il vint (ve'asa) des myriades saintes », etc. Il y a le niveau des lettres de la parole, desquelles les anges viennent à l'existence, et il y a les lettres de la pensée, où Israël s'éleva,

כי ס' רבוא אותיות התורה הן ס' רבוא שרשי נשמות ישראל שהאותיות הן בחי' לבושין וכמאמר אליהו בתקוני זוהר לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא.

car les six cent mille lettres de la Torah sont les six cent mille racines des âmes d'Israël ; en effet, les lettres sont le niveau des vêtements, comme le dit Élie dans le Tikkunei Zohar : « Tu leur as façonné des vêtements, desquels s'envolent des âmes vers les êtres humains. »

רק ישראל עלו במחשבה הוא בחי' לבוש הפנימי שמתאחד עם הנפש. וזה נק' בזוהר איהו וגרמוהי חד בהון:

Mais Israël s'éleva dans la pensée, qui est le niveau du vêtement intérieur uni à l'âme. C'est ce que le Zohar appelle : « Lui et Ses réceptacles » (ihou vegarmohi) sont un en eux. »

10 וביאור הדבר. כי הנה איהו וחיוהי חד בהון קאי על בחינת חכמה דאנת הוא חכים כו'.

L'explication est la suivante : « Lui et Sa vie (chayohi) sont un en eux » désigne le niveau de 'Hokhma (sagesse), [comme dans] « Tu es sage », etc.

כי החכמה נק' חיוהי. כמ"ש והחכמה תחיה. ואיהו היינו אור א"ס בעצמו שהוא רם ונשא לאין קץ מבחי' חכמה כו'.

Car 'Hokhma est appelée « Sa vie », comme il est écrit : « Et la sagesse donne la vie. » Et « Lui » désigne la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, qui est élevée et exaltée à l'infini au-dessus du niveau de 'Hokhma, etc.

11 ומ"מ כשמתלבש אור א"ס ב"ה בחכמה נעשה איהו וחיוהי חד בהון. כי הוא המדע והוא הידוע כו'.

Néanmoins, lorsque la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, s'investit dans 'Hokhma, il devient « Lui et Sa force vitale ne font qu'un en elles ». Car Il est la connaissance et Il est le connu, etc.

והוא וחכמתו א'. ואיהו וגרמוהי קאי על בחי' אותיות המחשבה שכשמתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' המחשבה שהוא בחי' גרמוהי שהן בחינת אותיות ולבושין

et Lui et Sa sagesse ne font qu'un. Et « Lui et Ses réceptacles » (ihou vegarmohi) désigne le niveau des lettres de la pensée : lorsque la Lumière infinie, béni soit-Il, s'investit dans le niveau de la pensée, qui est le niveau de « Ses réceptacles », ceux-ci étant les lettres et les vêtements,

כמאמר לבושין תקינת לון כו'. מ"מ נעשה איהו וגרמוהי חד בהון כי לא מחשבותי מחשבותיכם.

comme dans la parole : « Tu leur as façonné des vêtements », etc. Néanmoins, Lui et Ses réceptacles deviennent un en elles, car « Mes pensées ne sont pas vos pensées ».

12 ולכן לא נתנה התורה להמלאכים שמפני היותם מבחי' הדבור שהוא בחי' לבוש האמצעי שאינו מתאחד כ"כ עם הנפש

C'est pourquoi la Torah ne fut pas donnée aux anges : ils relèvent du niveau de la parole, qui est le vêtement intermédiaire, moins uni à l'âme.

כמו המחשבה שהוא בחי' לבוש הפנימי לכך אין יכולים להמשיך גילוי יחוד אור א"ס ב"ה ממש בעסק התורה ועבודת המצות שיתגלה יחוד אור א"ס ב"ה למטה כמו למעלה אלא ישראל שעלו במחשבה:

De même que la pensée est le niveau du vêtement intérieur, les anges ne peuvent donc faire descendre, par l'étude de la Torah et le service des mitsvot, une révélation de l'unité même de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin que l'unité de la Lumière infinie, béni soit-Il, se révèle ici-bas comme en haut. Seul Israël le peut, lui qui s'est élevé dans la pensée.

13 והנה עם היות העילוי בישראל רב מבמלאכים מצד נשמותיהם כנ"ל. אעפ"כ לא נתנה להם התורה אלא כהתלבשותן בגוף ונפש החיונית.

Or, bien que la supériorité d'Israël sur les anges soit grande en vertu de leurs âmes, comme expliqué plus haut, la Torah ne leur fut néanmoins donnée que revêtus d'un corps et d'une âme vitale.

כי הנה נודע שתכלית ירידת הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף ונפש החיונית ירידה זו צורך עלייה היא

Car on sait que le but de la descente de l'âme dans ce monde, où elle se revêt d'un corps et d'une âme vitale, est que cette descente serve à une élévation,

דהיינו להעלותה מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ונקי' בזה"ק לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו להיות

c'est-à-dire de l'élever du niveau de « Lui et Ses réceptacles » à celui de « Lui et Sa vie ». Dans le saint Zohar, cela est appelé « être absorbé dans le corps du Roi », c'est-à-dire être

כמו התאחדות הגוף עם הנפש בהתלבשותה בו שכל כאב ומכה אשר בגוף ח"ו מרגשת הנפש ומתפעלת ממקרי הגוף לפי

comme l'union du corps avec l'âme lorsqu'elle s'y revêt : toute douleur et tout coup que subit le corps, à D.ieu ne plaise, sont ressentis par l'âme, qui est affectée par ce qui arrive au corps, parce que

שהם מתאחדים והיו לאחדים ממש וא"א להיות העלאה כזו מצד נשמותיהם שעלו במחשבה בלבד שהוא בחי' לבוש הנפש

ils sont unis et sont véritablement devenus un. Une telle élévation ne peut être atteinte par leurs âmes seules, qui sont apparues dans la pensée, laquelle est le niveau d'un vêtement de l'âme,

וכמאמר לבושין תקינת לון כי אותיות המחשבה לגבי נפש המשכלת עם היות שמתאחדת בהן וא"א להיות שכל בלי מחשבה מ"מ האותיות שבמחשבה הן כלבוש תחליפם ויחלופו.

comme le dit la formule : « Tu leur as façonné des vêtements ». En effet, les lettres de la pensée, par rapport à l'âme intellectuelle, bien qu'elle s'unisse à elles et qu'il ne puisse y avoir d'idée sans pensée, sont néanmoins, dans la pensée, comme dans le verset : « Comme un vêtement, Tu les changes, et ils sont changés ».

שהרי שכל א' יכול להתלבש באותיות אלו ולפעמים באותיות אלו ואינו מתאחד ממש כגוף עם הנפש שהתאחדות זו הוא בחי' איהו וחיוהי שהנפש מתפעלת בחי' הגוף כו'.

Car une même idée peut se revêtir tantôt de ces lettres, tantôt d'autres lettres ; elle ne leur est donc pas véritablement unie comme le corps l'est à l'âme. Cette union est le niveau de « Lui et Sa vie », où l'âme est affectée par la vie du corps, etc.

ואין יחוד זה מתגלה בנשמה מצד עצמה אלא בהתלבשותה בגוף עם נפש החיונית שירידה זו צורך עלייה היא:

Et cette union ne se révèle pas dans l'âme par elle-même, mais seulement lorsqu'elle se revêt d'un corps avec l'âme vitale ; car cette descente sert à une élévation.

14 והענין כי הנה נפש הבהמית החיונית נלקחה משרשה מחיות הקדש שבמרכבה פני אריה פני שור כו'. והנה החיות נושאות ומנושאות עם הכסא.

Voici l'explication. L'âme animale, l'âme vitale, a été prise à sa racine dans la vitalité sainte des créatures du Char céleste : « la face d'un lion », « la face d'un bœuf », etc. Or, les créatures portent le Trône et sont elles-mêmes portées avec lui.

פ"י לפי שהם מנושאות לגבי הכסא שהם בטלים אליו כבטול הסוס לגבי רוכבו עד"מ הסוס מתנהג לפי רצון רוכבו שע"ש זה נק' מרכבה.

Cela signifie que, puisqu'elles sont portées par rapport au Trône, elles lui sont annulées comme un cheval l'est à son cavalier. À titre d'analogie, le cheval se conduit selon la volonté de son cavalier ; c'est pour cela qu'on l'appelle un Char (merkava).

(וכן האבות הן המרכבה לפי שהיו בטלים תמיד ליחודו ית') ולכך הם נושאות ג"כ את הכסא

(De même, les Patriarches sont le Char, car ils étaient constamment annulés à Son unité, béni soit-Il.) C'est pourquoi elles portent aussi le Trône,

כמו עד"מ הסוס עם היות שהרוכב עליו הוא העיקר והסוס הוא בטל וטפל אל הרוכב עליו מ"מ הסוס comme, à titre d'analogie, le cheval : bien que le cavalier qui le monte soit l'élément principal, et que le cheval soit annulé et secondaire par rapport à lui, le cheval, néanmoins,

מנהיג את הרוכב ממקום למקום עד מקום שאין הרוכב יכול להגיע לשם מצד עצמו. כך החיות נושאות את הכסא ממקום ומשכן כבודי למקום רם ונשא.

conduit le cavalier d'un lieu à un autre, jusqu'à un lieu que le cavalier ne pourrait atteindre par lui-même. De même, les créatures portent le Trône depuis le lieu et la demeure de Sa gloire vers un lieu élevé et sublime.

15 והענין הוא כי הנה כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'. כמראה בכ"ף הדמיון שדרך וסדר ההשתלשלות מעולם ועד עולם מריש כל דרגין כו'

L'explication est la suivante. Il est écrit : « Et sur la ressemblance du Trône, une ressemblance ayant l'apparence d'un homme (adam) », etc. « Ayant l'apparence », avec le kaf de comparaison : car la manière et l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), de monde en monde, depuis la tête de tous les degrés, etc.,

הוא בבחי' אדם בג' קוין יד ימין ושמאל ואמצע הוא הגוף וכך נמשך סדר ההשתלשלות חסד דרועא ימינא וגבורה כו'.

est dans la forme d'un « homme », selon trois lignes : la main droite, la main gauche et le milieu, qui est le corps. Et ainsi se déploie l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes : « 'Hessed est le bras droit », et Guevoura, etc.

16 והחיות בנשאם את הכסא נושאות את מראה אדם שעליו למעלה לבחינת כי לא אדם הוא כו'

Et les 'hayout, en portant le Trône, portent «l'apparence d'un homme» qui se trouve dessus vers le haut, jusqu'au niveau de «car Il n'est pas un homme», etc.,

למעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות להמשיך משם אור חדש לבחי' אדם שעל הכסא והוא בחינת המשכה חדשה ואור חדש מבחי' סוכ"ע לבחינת ממכ"ע. כי הנה אנת הוא חכים. פי' שמתלבש בבחי' חכים כו'.

au-delà du niveau et des limites de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), afin d'attirer de là une lumière nouvelle vers le niveau de «l'homme» qui se trouve sur le Trône. Il s'agit d'un nouvel influx et d'une lumière nouvelle, du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) vers le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Car «Tu es sage» : cela signifie qu'Il se revêt dans le niveau de «sage», etc.

17 והוא בעצמו ית' רם ונשא כי לאו מכל אליון מדות כלל ושם נאמר כי לא אדם הוא כו' שאינו מקבל שינויים והתחלקות המדרגות חסד דרועא ימינא כו' שבבחי' אדם.

Mais Lui-même, béni soit-Il, est élevé et sublime, car Il n'est «d'aucune de ces qualités». Et c'est à Son sujet qu'il est dit : «Car Il n'est pas un homme», etc. : Il n'est sujet ni aux changements ni à la division en niveaux — «'Hessed est le bras droit», etc. — qui relèvent du niveau de «l'homme».

כי בחינת ההשתלשלות הוא מעילה לעלול מריש כל דרגין שהוא עולם האצ"י עד סוף העשיה שהוא חיות הארץ הלזו ממאמר יקוו המים כו' ותראה היבשה כו'. תדשא הארץ כו' והוא בחי' ממכ"ע.

Car l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) va de la cause à l'effet, depuis le sommet de tous les niveaux — le Monde d'Atsilout — jusqu'à la fin du Monde d'Assiya, qui est la force vitale de cette terre, issue des paroles : «Que les eaux se rassemblent», etc., «et que la terre sèche apparaisse», etc., «Que la terre fasse pousser», etc. C'est le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin).

אבל למעלה מבחי' ההשתלשלות הוא בחי' סוכ"ע שהוא אור א"ס ב"ה בבחי' העלם הוא שוה ממש בסוף העשיה כמו בראש האצילות כי לפניו כחשכה כאורה כו'.

Mais au-dessus du niveau de l'enchaînement descendant des mondes se trouve le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), qui est la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans un état de dissimulation; elle est véritablement égale à la fin d'Assiya et au sommet d'Atsilout, car devant Lui, «les ténèbres sont comme la lumière», etc.

18 ועל הארץ מתחת אין עוד וכולא קמיה כלא חשיבא וגם עולם האצילות ולמעלה מהאצילות הוא כטפה מים האוקיינוס רק

[Et] «sur la terre en bas, il n'y a rien d'autre», et «tout est considéré comme néant devant Lui»; même le Monde d'Atsilout, ainsi que ce qui est au-dessus d'Atsilout, est comme une goutte d'eau [comparée] à l'océan. Seulement

שע"י צמצומים עצומים נאצלו חסד דרועא ימינא תפארת גופא כו'. חכמה מוחא בינה לבא כו'. קרקפתא דתפלין כו' הוא בחי' אדם שעל הכסא.

ce n'est que par d'immenses contractions (tsimtsumim) que furent émanés «'Hessed, le bras droit; Tiferet, le corps», etc.; «'Hokhma, le cerveau; Bina, le cœur», etc.; «le crâne des tefillin», etc. Voilà le niveau de «l'homme» qui se trouve sur le Trône.

19 וכדי להמשיך מבחי' כי לא אדם לבחי' אדם להיות אנת הוא חכים והמשכות ג' קוין חסד דרועא ימינא כו'

Et afin d'attirer du niveau de «car Il n'est pas un homme» vers le niveau de «l'homme», de sorte qu'il y ait «Tu es sage» et que soient attirées les trois lignes — «'Hessed est le bras droit», etc. —

זאת היא עבודת המלאכים להרים ולנשאות את הכסא וכמראה אדם שעליו לבחי' כי לא אדם הוא כו' להמשיך משם המשכה חדשה והתהוות חדש בבחי' אדם.

telle est la tâche des anges: élever et soulever le Trône, ainsi que «l'apparence d'un homme» qui se trouve dessus, jusqu'au niveau de «car Il n'est pas un homme», etc., afin d'attirer de là un nouvel influx et une nouvelle création dans le niveau de «l'homme».

20 ועדי"ז האבות הן הם המרכבה בבחינת מרכבתא עלאה להעלות מדותיו ית' אליו בבחינת בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו' להיות נמשך בהם

De même, les Patriarches sont eux-mêmes le Char, en tant que Char supérieur (merkavta ila'a) : ils élèvent Ses attributs émotionnels (midot), béni soit-Il, vers Lui dans un état d'annulation de soi (bitoul), [comme dans] « À Toi, D.ieu, la grandeur et la puissance », etc., afin qu'ils soient attirés en eux

ועל ידם גלוי אלקות ואור א"ס ב"ה ממש והיינו ע"י מס"נ לה' בתשוקה וצמאון ליכלל ולהבטל באור א"ס ב"ה ממש. אברהם במדת האהבה כמ"ש אברהם אוהבי.

et par leur intermédiaire se révèle la divinité ainsi que la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il. Cela se réalise par le sacrifice de soi (messirout néfesh) pour D.ieu, avec un désir ardent et une soif d'être inclus et annulé dans la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il : Avraham, par l'attribut de l'amour, comme il est écrit : « Avraham, qui M'a aimé »,

21 ויצחק במדת הגבורה כמ"ש ופחד יצחק כו'. וכן אנחנו זרע אברהם אוהבך בני יצחק יחידו כו'.

et Its'hak avec l'attribut de Guevoura (retenue), comme il est écrit : « et la Crainte d'Its'hak », etc. De même : « Nous sommes la descendance d'Avraham, qui T'aime ; les enfants d'Its'hak, son unique », etc.

והוא ע"י קיום המצות והתורה כי יש מצות שהן בבחי' ההעלאה כמו תרומה ומעשר וצדקה כמ"ש צדקה תרומם גוי כו'.

Et cela se réalise par l'accomplissement des mitsvot et de la Torah. Certaines mitsvot sont de nature à élever, comme la terouma, la dîme et la charité, ainsi qu'il est écrit : « La charité (tsedaka) élève (teromem) une nation », etc.

22 ויש מצות שהם בבחי' המשכות כמו ציצית ותפלין כו'. ובהם ועל ידם תתעלה הנפש לא"ס ב"ה ממש. ויומשך גילוי אור א"ס ממש בנפש.

Et il existe des mitsvot qui ont pour fonction d'attirer vers le bas, telles que les tsitsit et les téfilines, etc. En elles et par leur intermédiaire, l'âme s'élèvera jusqu'à l'Infini (Ein Sof) Lui-même, béni soit-Il, et une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même sera attirée dans l'âme.

אך בהיות שהתורה והמצוות מלובשים בג' גוונים תורה ועבודה וג"ח. חסד דרועא ימינא מלמעלה למטה.

Cependant, puisque la Torah et les mitsvot sont revêtues de trois teintes — la Torah, le service divin et les actes de bonté : le 'Hessed (bonté) est « le bras droit », allant du haut vers le bas ;

23 ועבודה היא עבודת הקרבנות ממטה למעלה אשה ריח ניחוח כו' ועסק התורה הוא קו הממוצע כי התורה כלולה משתיהן.

Et le service divin est le service des sacrifices, qui s'élève d'en bas vers le haut: «un sacrifice consumé par le feu, d'agréable odeur», etc. L'étude de la Torah est la ligne médiane, car la Torah inclut les deux.

ולכן נקראת בשם בריח התיכון שמבריה מן הקצה אל הקצה. וכדי להעלות התורה ולקשרה באור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחי' אדם כי לא אדם הוא. הוא ע"י ישראל שהם זרע אברהם יצחק ויעקב.

C'est pourquoi elle est appelée «la barre médiane», qui traverse d'une extrémité à l'autre. Pour élever la Torah et la lier à la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, qui dépasse le niveau de «l'homme» — «car Il n'est pas un homme» —, cela se fait par l'intermédiaire d'Israël, la descendance d'Avraham, Yits'hak et Yaakov.

24 וירושה לנו מאבותינו התשוקה והצמאון להבטל ולהכלל באור א"ס ב"ה ממש. וניתן להם כח זה במ"ת שהם יעלו וינשאו בחי' אדם ג' קווין למעלה מבחי' אדם למעלה כנ"ל.

Et nous avons reçu en héritage de nos ancêtres l'aspiration et la soif de nous annuler et de nous inclure dans la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il. Et cette force leur fut donnée lors du Don de la Torah : ils peuvent ainsi élever et porter le niveau de « l'homme », les trois lignes, au-dessus du niveau de « l'homme », vers le haut, comme expliqué plus haut.

25 ובהם ועל ידם יומשך גילוי אלקות ואור א"ס ב"ה שלמעלה מבחינת אדם בעסק תורתם ועבודתם בקיום המצוות שבבחי' אדם.

En eux et par leur intermédiaire, une révélation de la divinité et de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui est au-dessus du niveau de «l'homme», sera attirée dans leur étude de la Torah et leur service divin, par l'accomplissement des mitsvot, qui relèvent du niveau de «l'homme».

וזהו אנכי הוי"ה אלקיך. אנכי הוא אור אין סוף ב"ה בעצמו שלמעלה מגדר ההשתלשלות יהיה אלקיך
ממש שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם ממש

C'est là [le sens de] : « Je (Anochi) suis Havaya, ton D.ieu (Elokecha). » Anochi est la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même, qui est au-delà des limites de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout); elle sera véritablement « ton D.ieu », résidant et se révélant dans l'âme même de l'homme,

רק שנמשך ע"י בחי' הוי"ה צמצום והתפשטות כו'. אך לישראל נמשך בחינת הוי"ה זה מבחי' אנכי
ממש.

mais elle est attirée par le niveau de Havaya, le tsimtsoum (contraction) et l'expansion, etc. Toutefois, pour Israël, ce niveau de Havaya est attiré du niveau d'Anochi lui-même.

26 והיינו דוקא בהתלבשותה בגוף נפש החיונית שנלקחה מפני אר"י פני שור כו' שנושאות את הכסא
ומראה אדם שעליו לבחי'

Et cela est précisément lorsqu'elle est revêtue dans un corps [et] dans l'âme vitale, qui provient de « la face d'un lion », « la face d'un bœuf », etc., lesquels portent le Trône et « l'apparence d'un homme » qui se trouve dessus, jusqu'au niveau de

כי לא אדם הוא ועי"ז יגיע להנשמה יתרון ומעלה יתירה בהתלבשותה בהם ותהיה ירידה צורך עלייה:
« car Il n'est pas un homme ». Par cela, l'âme acquiert un avantage et une supériorité supplémentaire en étant revêtue en eux, et sa descente devient une descente en vue d'une ascension.

27 כי הנה נודע שגדול כח הבעל תשובה יותר מצדיק כו' כמארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין כו'.

Car il est connu que la force du baal techouva (celui qui revient) est plus grande que celle d'un tsadik, etc., comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: « À l'endroit où se tiennent ceux qui reviennent (baalei techouva) », etc.

והטעם הוא ע"פ מאמר הזוהר דמשכין ליה בחילא יתיר. אשר לזאת בהתלבשות הנשמה בגוף ותרד
פלאים הוא בבחי' בע"ת

La raison en est, selon l'enseignement du Zohar: « Ils L'attirent avec une force supérieure. » Ainsi, lorsque l'âme est vêtue d'un corps et qu'elle « est descendue de façon prodigieuse », elle se trouve dans l'état d'un baal techouva,

כי תגדל התשוקה והצמאון לה' בבטול אליו ית' ביתר שאת בכדי שתוכל נפשו שאת בהשגתה מחמת שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

car le désir ardent et la soif de D.ieu, dans l'annulation de soi (bitoul) devant Lui, béni soit-Il, croî-tront avec une intensité incomparable, à la mesure de ce que son âme peut supporter dans sa compréhension, parce qu'il médite sur la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Qui est tel que Son Nom l'indique : Il n'a pas de fin, etc.

28 וכל תענוגי עוה"ז שהגוף והנפש החיונית נמשכים אחריהם הם רחוקים מאד מאור ה' וקדושתו.

Et tous les plaisirs de ce monde, vers lesquels sont attirés le corps et l'âme vitale, sont très éloignés de la lumière de D.ieu et de Sa sainteté.

ואי לזאת תכלה ותכסוף הנפש לצאת מנרתקה הן הם הלבושים שבגוף ונפש החיונית ויבא לידי קיום ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך כו'.

Dès lors, l'âme aspirera et désirera ardemment sortir de son enveloppe, à savoir des vêtements qui se trouvent dans le corps et l'âme vitale, et il en viendra à accomplir : « Tu aimeras Havaya, ton D.ieu, de tout ton cœur et de toute ton âme », etc.

29 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כלה שארי ולבכי וגוי'. וגם הוא מעלה יתירה הבאה לאדם לאחר התלבשות הנשמה בגוף ביתר שאת מטרם

Comme il est écrit : « Qui ai-je au ciel ? Et avec Toi, je ne désire rien... » ; « Ma chair et mon cœur languissent... » C'est également une supériorité supplémentaire qui échoit à l'homme après que l'âme s'est revêtue du corps, et qui dépasse [ce qu'elle avait] auparavant.

התלבשותה כיתרון האור הבא מן החשך שבא לבחי' בכל מאדך יותר מכדי השגת הנפש והוא בחי' בטול באו"ס ב"ה ממש להמשיך משם גלוי אלקות ממש בעסק תורתו ועבודתו.

avant qu'elle ne s'y revête, à l'image de « l'avantage de la lumière » qui vient « des ténèbres » : l'homme parvient au niveau de « de tout ton pouvoir » (me'odecha), au-delà de ce que l'âme peut comprendre. C'est le niveau de l'annulation de soi (bitoul) dans la Lumière infinie elle-même (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin d'en faire descendre une révélation véritable de la divinité dans son étude de la Torah et son service divin.

30 וכיז הוא עיי מ"ת שאז ניתן הכח הזה לישראל להיות העלאה והמשכה זו על ידם להיות מס"נ עולה

Tout cela s'accomplit par le don de la Torah, car c'est alors que cette force fut donnée à Israël, afin que cette élévation et cet influx s'opèrent par son intermédiaire : que le sacrifice de soi (messirout néfesh) s'élève

ונכלל בא"ס ב"ה ממש ולהיות המשכת התורה והמצות מבחי"א וא"ס ב"ה שזה נעשה דייקא עיי ישראל שזכו לזה במ"ת.

et soit inclus dans l'Infini (Ein Sof) Lui-même, béni soit-Il, et que l'influx de la Torah et des mitsvot provienne du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), bénie soit-Elle. Cela s'accomplit précisément par l'intermédiaire d'Israël, qui en reçut le mérite lors du don de la Torah.

משא"כ אם לא ניתן כח זה לא היה מסירת נפשם עולה ונכלל כ"כ בעצמות וא"ס ב"ה ממש

En revanche, si cette force n'avait pas été donnée, leur sacrifice de soi ne se serait pas élevé et n'aurait pas été inclus à ce point dans l'Essence même de la Lumière infinie, bénie soit-Elle,

וגם לא היה המשכת תורתו ועבודתו ממשיך כ"כ מבחי"א וא"ס ב"ה ממש אשר הוא למעלה מגדר עלמין למעלה מעלה מבחי"א אדם בחי"א כי לא אדם כו'.

et l'influx de sa Torah et de son service divin n'aurait pas davantage attiré à ce point du niveau de la Lumière infinie elle-même, bénie soit-Elle, qui est au-delà des limites des mondes, infiniment au-dessus du niveau de « l'homme », du niveau de « car Il n'est pas un homme », etc.,

שעליו הכתוב אומר אם צדקת מה תתן לו כו' אלא שבישראל נמשך כח זה במתן תורה להיות בהם תלוי המשכת המצות ונמשך בהם בחי"א אנכי ממש להיות אלקיך ממש.

à propos de laquelle l'Écriture dit : « Si tu es juste, que Lui donnes-tu ? », etc. Cependant, cette force fut conférée à Israël lors du don de la Torah, afin que l'influx des mitsvot dépende d'eux ; et le niveau de l'Ano'hi même est attiré en eux, pour être véritablement « ton D.ieu ».

31 וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים. כי כל סדר ההשתלשלות נקי בשם מצרים בחי"א מצר וגבול שהוא

בבחי"א אדם ג' קוויין ומעלה ומטה כו' שהן התחלקות המדרגות

C'est là [le sens de] « Qui t'a fait sortir du pays d'Égypte (Mitsrayim) ». Car tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) est appelé Mitsrayim, le niveau de l'étroitesse (metsar) et de la limite, puisqu'il est à l'image de l'« homme », avec trois lignes, un haut et un bas, etc., qui constituent une division en niveaux.

משא"כ לישראל ניתן כח היחוד באוא"ס שלמעלה מהשתלשלות בחי' כי לא אדם כו' שאין שם התחלקות המדרגות כלל.

Mais il fut donné à Israël le pouvoir de s'unir à la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes, au niveau de « car Il n'est pas un homme », etc., où il n'y a absolument aucune division en niveaux.

32 ולא יהיה לך אלקים אחרים על פני הגם שהוא לשון צווי הוא גם לשון הבטחה שלא יהיה בחי' צמצום והעלם המעלים ומסתיר

Et « Tu n'auras pas d'autres dieux devant Ma face » : bien que ces mots soient formulés comme un commandement, ils expriment aussi une promesse : il n'y aura aucun niveau de tsimtsoum (contraction) ni de dissimulation qui cache et dissimule

אור ה' וקדושתו מפנימיות החיות מאוא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מהשתלשלות גם חשך לא יחשיך כו' משא"כ בסדר ההשתלשלות בבחי' אדם נעשה ירידת המדרגות והתלבשות' בהשרי'.

la lumière de D.ieu et Sa sainteté, provenant de la dimension intérieure (pnimiyout) de la force vitale issue de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) : « Même les ténèbres n'obscurcissent pas », etc. En revanche, dans l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes, au niveau de « l'homme », il se produit une descente des niveaux et leur investiture dans les ministres (sarim).

33 וזהו אשר חלק ה' אלקיך לכל העמים. משא"כ ואתכם לקח ה' ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים מבחי' שלמטה בהשתלשלות לבחי' שלמעלה מהשתלשלות.

C'est là [le sens de] « que D.ieu ton D.ieu a réparti entre tous les peuples », tandis que « mais vous, D.ieu vous a pris et vous a fait sortir de la fournaise de fer, d'Égypte » : du niveau qui est en dessous, dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), au niveau qui est au-dessus de cet enchaînement descendant.

וזהו מבית עבדים כי במצרים בחינת סדר ההשתלשלות יכול להיות בית עבדים. וכמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' משא"כ למעלה אין שם העלם והסתר כלל ויאר פניו אתנו סלה:

Et c'est là [le sens de] « de la maison des esclaves » : car, en Mitsrayim, c'est-à-dire dans l'ordre de l'enchaînement descendant, il peut y avoir une maison d'esclaves ; ainsi, d'Avraham est issu Yichmaël, etc. Mais, au-dessus, il n'y a absolument ni occultation ni dissimulation : « Qu'Il fasse luire Sa face sur nous, à jamais. »

34 וזהו זכור ושמור בדבור א' נאמרו. זכור לדכר. פי' שהוא המשכה והשפעה מלמעלה למטה ונקי בשם זכירה שלשון

Et voici [le sens de] «Zachor et shamor furent prononcés en une seule parole.» Zachor se rapporte au masculin (dechar), c'est-à-dire à un influx et à une effusion d'en haut vers le bas. On le désigne par le terme ze'hira (souvenir), car le terme

זכירה נופל על הריחוק להיות לזכרון בין עיניו לפי שרחוק ממנו וכך הוא בהמשכת אוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות שמצד עצמו הוא רם ונשא קדוש ומובדל

«souvenir» s'applique à ce qui est éloigné: [une chose doit être] «un souvenir entre ses yeux» parce qu'elle est loin de lui. Il en va de même pour l'influx de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui est au-delà de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout): en elle-même, elle est élevée et sublime, sainte et séparée,

אלא את חכים שמתלבש בבחי' חכים וכדי להיות התלבשות צ"ל בחי' זכירה זכרנו ה' אלקינו.

mais [c'est] «Toi, Tu es sage»: Il s'enveloppe dans le niveau de «sage». Pour qu'un tel enveloppement ait lieu, il faut le niveau du souvenir: «Souviens-toi de nous, D.ieu notre D.ieu.»

35 ושמור לנוקי' בחי' מקבל מלשון ואביו שמר את הדבר. פי' ממתין. והוא בחי' תוחלת ממושכה שמייחל ומצפה המקבל אל המשפיע כעני הצופה ומביט מתי יתן הבעה"ב לידו מאומה.

Et «garde» (shamor) désigne, pour le féminin (Noukva), le niveau du récepteur, selon l'expression «son père conserva (shamar) la chose», c'est-à-dire qu'il attendit. C'est le niveau d'une espérance prolongée, dans laquelle le récepteur espère et attend avec impatience le donateur, comme un pauvre qui observe et regarde [pour voir] quand le maître de maison déposera quelque chose dans sa main.

וכמ"ש הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו וגו'.

Comme il est écrit : «Voici, comme les yeux des serviteurs vers la main de leurs maîtres, comme les yeux de la servante vers la main de sa maîtresse, ainsi nos yeux», etc.

36 וכמאמר אליך נשואות עינינו. וכדי להיות יחוד בחי' שמירה זו למקבל ולהיות יחוד השפעה זו לבחי'

משפיע שיהיו כלולים המשפיע והמקבל מוכרח להיות התעוררות בחי' עליונה יותר משניהם

Et comme le dit le verset : « Vers Toi nos yeux sont levés. » Or, pour qu'il y ait une union de ce niveau d'attente (shemirah), [appartenant] au récepteur, et une union de cette effusion, [appartenant] au niveau du donneur, afin que le donneur et le récepteur soient inclus [l'un dans l'autre], il faut nécessairement l'éveil d'un niveau supérieur à tous deux ;

והיינו ע"י בחי' כי לא אדם כו' שאין שם בחי' התחלקות משפיע ומקבל כלל ומשם נמשך ונשפע בשפע

התכללות ב' הבחי' זכור ושמור

à savoir, par le niveau de « car Il n'est pas un homme », etc., où il n'y a absolument aucune distinction entre donneur et récepteur. Et de là sont attirées et dispensées abondamment l'inclusion des deux niveaux, zachor et shamor.

וזהו בדבור א' נאמרו מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע שיהיה גלוי בחי' שלמעלה

מהתחלקות כי במתן תורה היה גלוי בחי' אנכי הוא גלוי אוא"ס ב"ה שלמעלה מההשתלשלות.

Et c'est là le sens de : « Ils furent prononcés en une seule parole, ce que la bouche ne peut dire et l'oreille entendre » : il y eut une révélation du niveau qui est au-dessus de toute division. Car, lors du Don de la Torah, il y eut une révélation du niveau d'Anochi, c'est-à-dire la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

37 וזהו עיקר נתינת התורה לישראל להיות בהם תלוי המשכת אוא"ס ב"ה שלמעלה מההשתלשלות.

C'est là l'essence même du don de la Torah à Israël : que le déversement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui se situe au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), dépende d'eux.

וזהו מאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא דאי לא היה הכח בגלוי אוא"ס

ב"ה ממש נמשך במ"ת רק שיהיה עסק התורה בבחי' השתלשלות שמבחי' חכמה ולמטה.

Et c'est [le sens de] la déclaration de Rav Yossef : « Si ce jour n'en avait été la cause, combien de Yossef y a-t-il sur le marché ! » Car si la puissance [de] la révélation de la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, n'avait pas été déversée lors du don de la Torah, mais [seulement] l'étude de la Torah dans le cadre de l'enchaînement descendant des mondes, depuis le niveau de 'Hokhma et en dessous,

כמה יוסף איכא בשוקא שאין עסק התורה ממשיך כלום מאור א"ס ב"ה אלא בישראל שזכו לזה במ"ת וניתן להם הכח הנ"ל:

« Combien de Yossef y a-t-il sur le marché ! » Car l'étude de la Torah ne déverse rien de la Lumière infinie, béni soit-Il, si ce n'est en Israël, qui a mérité cela lors du don de la Torah et a reçu la puissance mentionnée plus haut.

38 ולתוספת ביאור מ"ש אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הנה החכמה המתלבשת במדות עם היות שהמדות ודאי מתנהגות לפי החכמה המלובשת בהן

Pour apporter une explication supplémentaire au verset: « Qui t'a fait sortir du pays d'Égypte », la 'Hokhma (sagesse) qui est investie dans les attributs émotionnels (midot) — bien que ceux-ci se conduisent assurément selon la 'Hokhma qui est investie en eux,

כמו שאנו רואים שלפי שכלו יהולל איש במדותיו שהקטן אוהב דברים קטנים כו'. מ"מ לא כל החכמה והשכל כולו מתלבש במדות רק חלק עשירית.

comme nous le voyons: « Un homme est loué selon son intelligence », dans ses attributs ; ainsi, un enfant aime les petites choses, etc. Néanmoins, toute la 'Hokhma et toute l'intelligence ne sont pas investies dans les attributs : seule une dixième partie l'est.

כי פני אריה אל הימין אריה אותיות ראייה. פי' כי ראייה היא בחי' חכמה איזהו חכם הרואה כו'.

Car la face du lion est à droite ; aryeh (lion) est formé des mêmes lettres que reïya (vue). Autrement dit, la vue relève de la 'Hokhma : « Qui est sage ? Celui qui voit », etc.

39 והיא מתלבש' בימין מדת החסד וכן גבורה גימטריא ראי"ה כו'. ובחי' ראייה זו היא מדרגה אחרונה שבחכמה

Et elle est revêtue dans le côté droit, l'attribut de 'Hessed (bonté) ; de même, Guevoura a la même valeur numérique que reïya, etc. Ce niveau de vision est le dernier niveau de 'Hokhma (sagesse),

שהיא חלק עשירית מל' שבחכמה שכדי להיות מבחי' חכמה תולדות המדות שאינן ממהות החכמה אין כל החכמה יכולה להתלבש שם אלא הארה ממנה.

qui en est la dixième partie, la Mal'hout de 'Hokhma. En effet, pour que les attributs émotionnels (midot), qui ne sont pas de l'essence de 'Hokhma, naissent du niveau de 'Hokhma, 'Hokhma tout entière ne peut être revêtue en eux : seule une lueur d'elle le peut.

וזו היא בחי' מצרים בבחי' מצר ומקום צר. וכך אנו רואים בחוש בציור אברי האדם שמשכן האהבה היא בלב.

Et tel est le niveau de Mitsrayim, un passage étroit (métsar) et un lieu resserré. Ainsi, nous le constatons concrètement dans la structure des membres du corps humain : le siège de l'amour est dans le cœur,

ומשכן החכמה במוח. והתפשטות המוח ללב הוא דרך מצר הגרון דוקא. וזהו ענין מצרי"ם מצ"ר מ"י.

et le siège de 'Hokhma est dans le cerveau ; l'extension du cerveau jusqu'au cœur passe précisément par le passage étroit de la gorge. Tel est le sens de Mitsrayim : métsar Mi, « le passage étroit de Mi ».

40 והנה בבחי' מצר הזה הוא ממשלת ג' שרים. שר המשקים בקנה ששם היא המשכת חכמה.

Or, dans cet étroit passage, règnent trois ministres : le maître échanton dans la trachée, où se prolonge la 'Hokhma (sagesse) ;

שר האופים בוושט ששם היא המשכת בינה. ושר הטבחים בוורידין המשכת הדעת. והיינו לפי שבחי' המצר הוא מצומצם מאד לכך יש יניקה לג' שרים הנ"ל.

le maître panetier dans l'œsophage, où se prolonge la Bina (compréhension) ; et le maître boucher dans les veines jugulaires, où se prolonge la Daat (connaissance). Cela tient au fait que l'étroit passage est extrêmement resserré ; les trois ministres mentionnés plus haut peuvent donc y puiser leur nourriture.

41 ולכן יוסף שהורד למצרים למקום הג' שרים הנ"ל לא הזכיר רק בחי' אלקים. אלקים יענה את שלום פרעה. את אשר האלקים עשה הראה את פרעה.

C'est pourquoi Yossef, qui fut descendu en Égypte, dans le lieu des trois ministres mentionnés plus haut, ne mentionna que le niveau d'Elokim : « Elokim répondra au bien-être de Pharaon » ; « Ce qu'Elokim fait, Il l'a montré à Pharaon. »

הכל בחי' אלקים שהוא מדת הצמצום כנודע. אבל כאשר יצאו ישראל ממצרים אזי במתן תורה נגלה בחי' רכב אלקים.

Tout cela relève du niveau d'Elokim, qui est l'attribut du tsimtsoum (contraction), comme on le sait. Mais lorsque les enfants d'Israël sortirent d'Égypte, alors, au don de la Torah, fut révélé le niveau du « char d'Elokim »,

שבח"י אלקים נתעלה ע"י מרכבה שלו כמו שהרוכב על הסוס הגם שהסוס הוא בטל וטפל לגבי רוכבו עכ"ז הרי הרוכב מתעלה על ידו. כך ע"י הרכב נתעלה בח"י אלקים למעלה מבח"י הצמצום.

où le niveau d'Elokim est élevé par son char. De même que celui qui monte un cheval : bien que le cheval soit annulé et subordonné à son cavalier, celui-ci est néanmoins élevé grâce à lui. Ainsi, par le char, le niveau d'Elokim est élevé au-dessus du niveau du tsimtsoum.

42 והכח הזה שיש לרכב להעלות את הרוכב הוא לפי שהם רבותים אלפי שנא"ן. שנא"ן ר"ת שו"ר נש"ר ארי"ה.

Et cette puissance qu'a le char d'élever celui qui le chevauche vient de ce qu'ils sont « deux fois dix mille (revavot), des milliers de shin'an ». Shin'an est l'acronyme de chor (bœuf), nécher (aigle) et aryeh (lion),

והנ"ן פשוטה רומזת לבח"י אדם כנודע. והיינו לפי שפני אריה פני שור כו' נלקחו מבח"י לפני מלך מלך.

et le noun final fait allusion au niveau d'Adam (l'homme), comme on le sait. Cela s'explique par le fait que « la face du lion », « la face du bœuf », etc., furent prises du niveau de « avant qu'aucun roi ne régnât ».

לכך יש להם כח זה להעלות בח"י אלקים הוא בח"י הכסא ומראה אדם שעליו מלמעלה לבח"י כי לא אדם הוא:

C'est pourquoi ils ont cette puissance d'élever le niveau d'Elokim, qui est le niveau du Trône et de « l'apparence d'un homme » qui se trouve au-dessus de lui, jusqu'au niveau de « car Il n'est pas un homme ».

43 ובוה יובן מ"ש אדני במ סיני בקדש. דכתיב במ ברפה הבי"ת. וע"פ הדקדוק היה צ"ל דגש לפי שהיו"ד של אדני מורגשת במבטא.

Nous comprendrons ainsi le verset : «Ado-nai est parmi eux (bam), Sinaï dans la sainteté.» Car bam est écrit avec un beit raphé (doux); pourtant, selon les règles grammaticales, il aurait dû porter un daguech, puisque le youd de Ado-nai se fait entendre dans la prononciation.

והענין כי הדגש מורה על התחלה כמאמר כל התחלות קשות ולכך אלו היה כתיב בם בדגש היה מורה על התחלת החיות בם מבחי' אדנ"י בבחי' נקודא בהיכלא כי כן הוא דרך והמשכה להיות התלבשות המלכות בב"ע.

L'explication est la suivante : un daguech indique un commencement, comme le dit l'adage : « Tous les commencements sont difficiles. » Ainsi, si bam avait été écrit avec un daguech, cela aurait indiqué le commencement de la force vitale en eux à partir du niveau de Ado-nai, selon le principe du « point dans le sanctuaire » (nekouda béhé'hala) ; car telle est la voie et le processus de l'effusion par lesquels Mal'hout s'enveloppe dans Béria, Yetsira et Assiya.

שכל הנהגות ב"ע הוא על ידי התלבשות המלכות כח הפועל בנפעל. והיינו דרך המשכה מלמעלה למטה להיות השתלשלות והתהוות ב"ע בסדר הנהגתם.

Car toute la conduite de Béria, Yetsira et Assiya s'accomplit par l'enveloppement de Mal'hout, puissance de l'Agent dans ce qui est fait. Telle est la voie de l'effusion d'en haut vers le bas, afin que se produisent l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et l'avènement de Béria, Yetsira et Assiya selon l'ordre de leur conduite.

אבל דרך העלאה ממטה למעלה בחי' רכב אלקים הם נושאות את הכסא. (ולא מנושאות כבדרך ההשתלשלות ממעלה למטה בחי' מלכות המלובשת בהם).

Mais, dans la voie de l'élévation d'en bas vers le haut, au niveau du « char de Elokim », ce sont elles qui portent le Trône (et non qui sont portées, comme dans la voie de l'enchaînement descendant des mondes, d'en haut vers le bas, au niveau de Mal'hout enveloppée en elles).

ואזי אדנ"י בם ברפה שבחי' אד' היא בטול להם ואין כאן לשון התחלה שנעשה בחי' התכללות אד' בם בהשוואה אחת.

Alors, « Ado-nai bam » est raphé : le niveau de Ado-nai est dans un état d'annulation de soi (bitoul) par rapport à elles, et il n'est ici question d'aucun commencement, puisqu'il se produit une inclusion de Ado-nai en elles, à égalité.

וזהו סיני בקדש. פ"י בחי' סיני שירדה משם שנאה לעכו"ם נתעלה בבחי' קדש העליון.

Et c'est là le sens de « Sinai dans la sainteté » : le niveau de Sinai, d'où descendit la haine contre les idolâtres, s'élève au niveau de la sainteté supérieure.

44 ולכן אדנ"י בם ברפה בבחי' התכללות להיות בחינת העלאה בקנה אחד. וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים כי בבחי' מצרים נק' בחי' עבדים.

C'est pourquoi « Ado-nai bam » est rafeh, selon le principe de l'inclusion, afin que l'élévation se fasse sur une seule tige. Tel est [le sens de] « Qui t'a fait sortir du pays d'Égypte, de la maison des esclaves » : car, au niveau appelé Égypte, il existe le niveau des esclaves.

כי בבחי' סדר ההשתלשלות מעילה לעילה בסדר המדרגות שנק' בבחי' מצרים הנה אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק כו'.

Car, dans l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), de cause en cause, selon l'ordre des niveaux appelé Égypte, d'Avraham sont issus Yichmaël et Yits'hak, etc.

אבל כאשר הוצאתיך מארץ מצרים היו למעלה מן ההשתלשלות לא יהיו בבחינת עבדים כלל ששם אין יניקה ואחיזה לסטי"א כלל:

Mais, lorsque « Je t'ai fait sortir du pays d'Égypte », ils se trouvaient au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes ; ils ne seront alors nullement dans la condition d'esclaves, car là, la sitra a'hra (l'autre côté) n'a aucune prise ni aucune emprise.

45 אלפי שנאן. א"ת שנאן אלא שאינן. הטעם כי שרשם הוא בז"א שאין לו רק ט"ס. כי המלכות היא עשיראה דכולהו.

« Des milliers de shin'an » : ne lisez pas shin'an, mais she'einan (« qui ne sont pas »). La raison en est que leur racine se trouve dans le Zeir Anpin (les attributs émotionnels), qui ne possède que neuf Séfirot, car Mal'hout est « la dixième d'entre elles toutes ».

אבל ז"א בעצמו אין לו רק ט"ס. ויש ט"ס מלמעלה למטה. וט"ס ממטה למעלה. והן בחי' ב' טית"ן דמט"ט. ח"י ברכאן דצלותא שהם באצילות.

Mais le Zeir Anpin lui-même ne possède que neuf Séfirot. Il y a neuf Séfirot de haut en bas et neuf Séfirot de bas en haut ; ce sont les deux lettres tet de Matat (Métatron), les dix-huit bénédictions de la prière, qui se trouvent en Atsilout.

(משא"כ ח"י ברכאן דשחרית שהן בבחי' מט"ט דעשייה) משא"כ במל' הם רבותים שהיא י"ס גמורות כנודע:

(contrairement aux dix-huit bénédictions de l'office du matin, qui sont au niveau de Matat d'Assiya). Mais, dans Mal'hout, il y a des rivosayim (deux fois dix mille), car elle possède dix Séfirot complètes, comme on le sait.

46 על כל דבור פרחה נשמתן. הנה ביו"ד נברא העוה"ב כו'. יו"ד הוא בחינת צמצום להיות התהוות תענוג הנשמה בגי' מגלוי זיו כו'. כי באור א"ס עצמו לא היו העולמות יכולים לסבול שלא יבטלו במציאות.

« À chaque parole, leurs âmes s'envolaient. » Or, « le Monde futur fut créé par [la lettre] youd », etc. Le youd est le niveau du tsimtsoum (contraction), afin que puisse se manifester le plaisir de l'âme dans le Gan Eden, grâce à la révélation du rayonnement, etc. Car les mondes ne pourraient supporter la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même sans être annulés et cesser d'exister.

47 ואין יכולים לקבל גילוי תענוג א"ס עצמו כי הוא רם ונשא כו' רק ע"י צמצום עצום ורב בהעלם והסתר אורו הגדול לבלתי הגלות כ"א בבחי' יו"ד כו'

Et ils ne peuvent recevoir une révélation du plaisir de la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, car elle est élevée et sublime, etc., si ce n'est au moyen d'un tsimtsoum immense et considérable, qui voile et dissimule Sa grande lumière, de sorte qu'elle ne se révèle que sous la forme d'un youd, etc.

ואתעדל"ת לבחי' צמצום הזה הוא ע"י שפרחה נשמתן לאור א"ס ב"ה ממש מקור התענוג להמשיך משם ענג הנשמות.

Et l'éveil d'en bas en vue de ce tsimtsoum se fait lorsque leurs âmes s'envolèrent vers la Lumière infinie, béni soit-Il, véritablement, source du plaisir, afin d'en faire descendre le plaisir des âmes.

וזהו שהחזיר להם הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים הוא ענין טלא דבדולחא שהוא בחי' המשכת ענג העליון לגי' תענוג הנשמות:

Et c'est là le sens de ce que le Saint béni soit-Il leur rendit au moyen de la rosée avec laquelle Il ressuscitera les morts dans l'avenir. C'est le secret de la rosée de cristal (tala devedolcha), qui est le déversement du plaisir suprême dans le Gan Eden, le plaisir des âmes.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/yisro/7/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak